

RAAP BELGIË – RAPPORT 1316

ARCHEOLOGIE NOTA

Dijlepad, Kruidtuin te Mechelen

[DEEL II: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN]

Bureauonderzoek – 2026C354

[COLOFON]

[TITEL] Archeologienota Dijlepad, Kruidtuin te Mechelen
Deel II: Programma van Maatregelen
Bureauonderzoek – 2026C354

[VERSIE] 22 mei 2026

[AUTEUR(S)] Derweduwen N.

[PROJECTLEIDER] Derweduwen N.

[PROJECTMEDEWERKERS]

[PROJECTBEGELEIDER]

[AARDKUNDIGE]

[RAAPPROJECT] MEDI01

[ERKEND ARCHEOLOOG] RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)

[BEWAARPLAATS DOCUMENTATIE] RAAP België BV, Begoniastraat 13, 9810 Eke

[BEVOEGD GEZAG] Agentschap Onroerend Erfgoed

RAAP België BV
Begoniastraat 13
9810 Eke
Telefoon 09/311 56 20
E-mail: raap@raap.be
Website: www.raap.be

© RAAP België BV, 2026

RAAP België aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

[DOOR VERGUNNINGVERLENER IN DE VERGUNNING OP TE NEMEN VOORWAARDEN]

Er dient geen aanvullend archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Het volledige terrein wordt vrijgegeven.

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave.....	3
1 Inleiding	4
1.1 Administratieve gegevens	4
1.2 Samenvatting van het vooronderzoek	4
2 Gemotiveerd advies.....	6
2.1 De volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek	6
2.2 De aan-/afwezigheid van een archeologische site	6
2.3 Impactbepaling.....	6
2.4 Waardering van de archeologische site	6
2.5 Bepaling van de maatregelen	6
3 Programma van maatregelen – geen vervolg	7
4 Bibliografie	8
5 Lijsten van opgenomen figuren en tabellen.....	9
5.1 Figuren:.....	9
5.2 Tabellen:.....	9

1 INLEIDING

Dit programma van maatregelen is het tweede onderdeel van de archeologienota die door RAAP België werd opgesteld in het kader van het opmaken van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen in het plangebied Dijlepad (Mechelen). Dit document bevat de adviezen en/of maatregelen die werden opgesteld op basis van het tot nu toe uitgevoerde archeologische vooronderzoek (bureauonderzoek, beschreven in het bijgaande eerste deel: verslag van resultaten).

Het advies is om geen vervolgonderzoek uit te voeren. De redenering die aan de basis ligt voor dit advies wordt in het hoofdstuk 'Gemotiveerd advies' uiteengezet. De verdere maatregelen die aan dit advies zijn gekoppeld worden toegelicht in één of meer programma's van maatregelen in de daar op volgende hoofdstukken.

1.1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Tabel 1. Administratieve gegevens.

Projectcodes agentschap Onroerend Erfgoed ¹ : - Projectcode bureauonderzoek	2026C354		
Onderzoekskader	Opstellen van een archeologienota voor de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen		
Erkend archeoloog	RAAP België (OE/ERK/Archeoloog/2016/00154)		
Naam plangebied	Dijlepad		
Adres	Kruidtuin		
Deelgemeente/gemeente	Mechelen		
Provincie	Antwerpen		
Kadastrale gegevens	MECHELEN / AFD 1 / SECTIE C / 603B2 en openbaar domein		
Oppervlakte betrokken percelen	3.218 m ²		
Oppervlakte plangebied	490 m ²		
Oppervlakte geplande bodemingrepen	490 m ²		
Bounding box in Lambert-coördinaten:	zuidwest: noordoost:	X: 157973.81 X: 158195.55	Y: 190256.38 Y: 190408.21

1.2 SAMENVATTING VAN HET VOORONDERZOEK

RAAP België voerde in mei 2026 een archeologisch vooronderzoek uit in het plangebied Dijlepad, Kruidtuin te Mechelen. Het onderzoek kadert binnen een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, er wordt een natuurvriendelijke oever gecreëerd. Het archeologisch vooronderzoek heeft tot doel na te gaan of er kans is op de aanwezigheid van waardevolle archeologische resten. Er zijn gegevens verzameld over de aardkundige, archeologische en historische context van het plangebied. Op basis daarvan is een archeologische verwachting opgesteld en is er nagegaan wat de invloed is van de werken op het archeologisch erfgoed. Deze onderzoekstappen hebben geleid tot een advies.

Mechelen situeert zich in het zuidwesten van de provincie Antwerpen en behoort tot de zandgronden. De stad Mechelen wordt doorsneden door de Dijle die zich hier in twee takken splitst. Het plangebied situeert zich aan de binnenzijde van de onderste tak, in

¹ Voor elke fase van vooronderzoek is een projectcode bekomen bij het agentschap Onroerend Erfgoed. Deze projectcode is op alle documenten van het vooronderzoek, registratie, verpakking van vondstenmateriaal en verpakking van stalen aangebracht.

het zuidwesten van de historische kern Mechelen. Bijgevolg situeert het zich op de lager gelegen rechteroever, gekenmerkt door lemige alluviale rivierafzettingen van de Dijle.

In het plangebied liggen de Paleogene of Neogene sedimenten op ca. 10-12 meter onder het huidige maaiveld. Het is daarom onwaarschijnlijk dat deze sedimenten archeologische niveaus herbergen. De Quartaire afzettingen die zich ter hoogte van het plangebied bevinden bestaan uit profieltype 3a waarbij zich Holocene en/of Tardiglaciale fluviatiele afzettingen bovenop de Pleistocene sequentie bevinden. Volgens de bodemkaart valt het volledige projectgebied onder bodemtype OB of bebouwde zone.

Er is een zeer sterk overwegende aanwezigheid van middeleeuwse en laatmiddeleeuwse waarden, wat geen verrassing hoeft te zijn gezien de ligging in de archeologische binnenstad van Mechelen. Er zijn ook enkele waarden uit de steentijd en Romeinse periode, maar deze zijn eerder een uitzondering. In de directe omgeving van de kruidtuin is er dus een zeer duidelijke en drukke middeleeuwse aanwezigheid met mogelijke voorlopers in oudere periodes. Ook na de middeleeuwen bleef Mechelen uiteraard, ook rondom de kruidtuin, druk bebouwd.

Het plangebied situeert zich in laaggelegen en nat gebied wat voor bewoning niet erg aantrekkelijk was. De archeologische verwachting inzake bewoningssites zowel uit de steentijd als latere periodes is bijgevolg laag. Sporen van watergebonden activiteiten zijn niet uit te sluiten. Dergelijke sporen kennen echter een lage densiteit.

De geplande werken situeren zich ter hoogte van de bestaande oever van de Dijle. Deze wordt afgegraven in talud en verstevigd met gestapelde ruwe steen en perkoenpalen. De afgraving situeert zich vlak bij en sluit aan op de bestaande oever. Deze situeert zich over een beperkte breedte van ca. 7,5 m en lengte van ca. 30 m aan westelijke zijde. Aan oostelijke zijde bedraagt de lengte ca. 40 m. De perkoenpalen reiken tot ca. 250 cm onder het maaiveld maar worden in het water geplaatst. Bovendien is de omvang van de verstoring zeer beperkt, namelijk tot de diameter van de paal.

De ingrepen zijn bijgevolg zeer beperkt in omvang. Bovendien is de locatie onmiddellijk aan het water minder gunstig voor echte bewoningssites, zowel uit de steentijd als later. Sporen van watergebonden activiteiten kunnen wel nog aangetroffen worden. De trefkans over de beperkte oppervlakte van de geplande ingrepen is echter laag. Door deze beperkte oppervlakte is ook het ruimtelijk inzicht te beperkt om echte kenniswinst op te leveren.

2 GEMOTIVEERD ADVIES

In dit hoofdstuk voorafgaand aan het feitelijk programma van maatregelen (al dan niet bestaande uit meerdere onderdelen) wordt duidelijk gemaakt waarom er op basis van het archeologische vooronderzoek al dan niet aanvullend archeologisch onderzoek moet worden uitgevoerd in het kader van het dossier waar deze archeologienota deel van uitmaakt.

2.1 DE VOLLEDIGHEID VAN HET UITGEVOERDE VOORONDERZOEK

Op basis van de in het verslag van resultaten beschreven delen van het archeologische vooronderzoek kan een gegronde uitspraak worden gedaan over de aan- of afwezigheid van archeologisch erfgoed. Er is op basis hiervan een archeologische verwachting opgesteld en de afweging voor de noodzaak tot verder vooronderzoek heeft een voldoende gefundeerde conclusie opgeleverd. Er kon tenslotte in voldoende mate een besluit worden genomen over de impact van alle geplande werken op eventueel aanwezige archeologische resten. Het uitgevoerde vooronderzoek is daarom in volledigheid uitgevoerd.

2.2 DE AAN-/AFWEZIGHEID VAN EEN ARCHEOLOGISCHE SITE

Het bureauonderzoek heeft aangetoond dat het plangebied een lage archeologische verwachting kent. Het plangebied is gelegen ter hoogte van de rechteroever van de Dijle. Hiermee situeert het zich in een lager gelegen, nat gedeelte van het landschap. Deze condities worden als minder gunstig beschouwd voor bewoning zowel in de steentijd als de latere periodes. Sporen van watergebonden activiteiten zijn anderzijds niet uit te sluiten. Gezien de meestal lage densiteit van dit type sporen is de trefkans echter eveneens als laag te beschouwen, zeker gezien de beperkte oppervlakte van de geplande ingrepen.

2.3 IMPACTBEPALING

De geplande werken situeren zich ter hoogte van de bestaande oever van de Dijle. Deze wordt afgegraven in talud en verstevigd met gestapelde ruwe steen en perkoenpalen. De afgraving situeert zich vlak bij en sluit aan op de bestaande oever. Deze situeert zich over een beperkte breedte van ca. 7,5 m en lengte van ca. 30 m aan westelijke zijde. Aan oostelijke zijde bedraagt de lengte ca. 40 m. De perkoenpalen reiken tot ca. 250 cm onder het maaiveld maar worden in het water geplaatst. Bovendien is de omvang van de verstoring zeer beperkt, namelijk tot de diameter van de paal.

De ingrepen zijn bijgevolg zeer beperkt in omvang. Bovendien is de locatie onmiddellijk aan het water minder gunstig voor echte bewoningssites, zowel uit de steentijd als later. Sporen van watergebonden activiteiten kunnen wel nog aangetroffen worden. De trefkans over de beperkte oppervlakte van de geplande ingrepen is echter laag. Door deze beperkte oppervlakte is ook het ruimtelijk inzicht te beperkt om echte kenniswinst op te leveren.

Op basis van het onderzoek blijkt aldus dat verder onderzoek niet tot kenniswinst zal leiden. Er worden geen verdere maatregelen geadviseerd.

2.4 WAARDERING VAN DE ARCHEOLOGISCHE SITE

Niet van toepassing.

2.5 BEPALING VAN DE MAATREGELEN

In het volgende hoofdstuk (of de volgende hoofdstukken indien er meerdere maatregelen in parallel worden geadviseerd) wordt gespecificeerd welke maatregelen aan de voorgenoemde conclusies van het gemotiveerde advies worden gekoppeld.

3 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN – GEEN VERVOLG

Er wordt geen aanvullend archeologisch onderzoek geadviseerd in het kader van deze archeologienota en de bijbehorende vergunningsaanvraag.

Wel blijft de meldingsplicht gelden bij toevalsvondsten (ofwel de vondst van een roerend of onroerend goed met archeologische erfgoedwaarde, zoals deze omschreven wordt in Artikel 5.1.4. van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013). Dit geldt voor vondsten gedaan buiten de context van archeologisch vooronderzoek, archeologische opgravingen, of gebruik van een metaaldetector.²

² Procedure: een archeologische toevalsvondst dient binnen drie dagen gemeld te worden aan het agentschap Onroerend Erfgoed, waarbij de vondst en haar vindplaats beschermd worden tot tien dagen na het vinden. De melding kan gemaakt worden via de website: <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/vondstmeldingen/toevalsvondsten/formulier>.

4 BIBLIOGRAFIE

UITGEGEVEN BRONNEN:

ONUITGEGEVEN BRONNEN:

GERAADPLEEGDE WEBSITES:

GERAADPLEEGD KAARTMATERIAAL:

AGIV (2024A) AGENTSCHAP VOOR GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: GROOTSCHALIG REFERENTIEBESTAND (GRB). BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE/CATALOGUS/DATASETFOLDER/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162](http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/7c823055-7bbf-4d62-b55e-f85c30d53162).

AGIV (2024B) ORTHOFOTOMOZAÏEK, MIDDENSCHALIG, WINTEROPNAMEN, KLEUR, MEEST RECENT, VLAANDEREN. AGENTSCHAP INFORMATIE VLAANDEREN. BESCHIKBAAR OP: [HTTP://WWW.GEOPUNT.BE](http://www.geopunt.be).

OVERIGE BRONNEN:

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED (2019) CODE VAN GOEDE PRAKTIJK VOOR DE UITVOERING VAN EN RAPPORTERING OVER ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK EN ARCHEOLOGISCHE OPGRAVINGEN EN HET GEBRUIK VAN METAALDETECTOREN (VERSIE 4.0). VLAAMSE OVERHEID. BESCHIKBAAR OP: [HTTPS://WWW.ONROERENDERFGOED.BE/SITES/DEFAULT/FILES/2019-03/CGP_V4_GEEN_TC_20190322.PDF](https://www.onroerenderfgoed.be/sites/default/files/2019-03/CGP_V4_GEEN_TC_20190322.pdf).

5 LIJSTEN VAN OPGENOMEN FIGUREN EN TABELLEN

5.1 FIGUREN:

Tabel 1. Administratieve gegevens.....	4
--	---

5.2 TABELLEN:

Tabel 1. Administratieve gegevens.....	4
--	---